

7. Степанова М. Д. О трансформационных моделях сложных слов в современном немецком языке. М. 1962.
8. Степанова М. Д. Проблемы немецкого словообразования в современной зарубежной германистике. 1969. 14 с.
9. Степанова М. Д. Теория валентности и валентный анализ. М. 1973.
10. Kluge F. Abriß der deutschen Wortbildungslehre. 1925.
11. Mater E. Rückläufiges Wörterbuch der deutschen Gegenwartssprache. Leipzig, 1967.
12. Motsch W. Das System der Adjektivableitungsmorpheme in der deutschen Sprache der Gegenwart. Berlin. 1960.
13. Paul H. Deutsche Grammatik. Db. V. Wortbildungslehre. Halle(Saale). 1957.

УДК 811.111:81'4.81'06'38:821.111

DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2020.13-2.34>

РЕАЛІЗАЦІЯ БІБЛІЙНИХ ОБРАЗІВ-СИМВОЛІВ У КОМІСИВНИХ ТА ЕКСПРЕСИВНИХ МОВЛЕННЄВИХ АКТАХ У МІСТИЧНИХ ТРИЛЕРАХ ФРЕНКА ПЕРЕТТІ

REALIZATION OF BIBLICAL IMAGES-SYMBOLS IN REPRESENTATIVE AND DIRECTIVE SPEECH-ACTS IN FRANK PERETTI'S MYSTICAL THRILLERS

Хаботнякова П.С.,

orcid.org/0000-0003-3653-8753

кандидат філологічних наук,

*викладач кафедри англійської та німецької філології і перекладу імені І.В. Корунця
Київського національного лінгвістичного університету*

У статті розглядається специфіка реалізації біблійних образів-символів у комісивних та експресивних мовленнєвих актах у містичних трилерах американського письменника епохи постмодернізму Френка Перетті, світогляд якого ґрунтується на протестантизмі. Дослідження проведено на матеріалі таких творів, як "This Present Darkness" / «Темрява віку цього» (1986), "Piercing the Darkness" / «Пронизуючи темряву» (1988), "Prophet" / «Пророк» (1992), "The Oath" / «Клятва» (1995), "The Visitation" / «Візит» (1999). Методи когнітивної прагматики, зокрема методи контент-аналізу, конверсаційного аналізу та функційно-прагматичного аналізу, залучено для визначення особливостей актомовленнєвої реалізації біблійних образів-символів у досліджуваних текстах. Комісивні мовленнєві акти представлено в містичних трилерах Френка Перетті повідомленнями попередження, бажання, планування, обіцянки та гарантії. Експресивні мовленнєві акти представлено повідомленнями вибачення та прославлення. У кожному типі мовленнєвого акту біблійні образи-символи, лінгвально репрезентовані в персонажних біблійно-маркованих контекстах, виражають найбільш значущі ідеї та настанови художнього твору. У комісивах попередження, бажання, планування, обіцянки та гарантії – попередити людство про небезпеку гріха й акцентувати на тому, що спасіння може отримати лише той, хто керується Словом Божим (біблійні образи-символи «змія», «хрест», «посох»). В експресивних мовленнєвих актах вибачення та прославлення – наголосити на необхідності прощення за гріхи та прославлення Ісуса за диво спасіння, прийнявши Його смерть – як акт визволення від гріха (біблійні образи-символи «Ісус Христос» і «Агнець»).

Ключові слова: біблійні образи-символи, експресивний мовленнєвий акт, комісивний мовленнєвий акт, містичний трилер, мовленнєвий акт, Френк Перетті.

The article deals with the specificity of the realization of biblical images-symbols in commissive and expressive speech acts in the mystical thrillers by Frank Peretti, the American postmodernism writer, whose worldview is based on Protestantism (Christianity) "This Present Darkness" (1986), "Piercing the Darkness" (1988), "Prophet" (1992), "The Oath", "The Visitation" (1999). The purpose is to determine the realization of biblical images-symbols in commissive and expressive speech acts. The methodology of cognitive pragmatics, in particular methods of content analysis, conversion analysis, and functional-pragmatic analysis, provided an opportunity to study speech acts implemented in analyzed biblically-marked contexts that were extracted from the mystical thrillers by Frank Peretti. The commissive speech acts are presented by by notifications of warning, desire, planning, promises, and guarantee; the expressives – by messages of apology and glorification. In each type of speech act, biblical images-symbols, linguistically represented in biblically-marked contexts, express the most significant ideas and guidelines of the artistic work. In the commissions of warning, desire, planning, promises, and guarantees, biblical images-symbols are used to prevent mankind from the danger of sin and emphasize that only those who are guided by the Word of God can receive salvation (biblical images-symbols of the "serpent", "cross", "staff"). In the expressive speech acts of apology and praise, they emphasize the need for forgiveness for sins and the glorification of Jesus for the miracle of salvation, taking His death as an act of deliverance from sin (biblical images-symbols "Jesus Christ" and "Lamb").

Key words: biblical image-symbol, commissive speech act, expressive speech act, Frank Peretti, mystical thriller, speech act.

Формулювання проблеми та обґрунтування актуальності її розв'язання. Актуальність дослідження зумовлена загальним спрямуванням сучасних лінгвістичних студій, виконаних у межах антропоцентричної парадигми наукового знання, яка зосереджується на ролі людської свідомості в раціональному і чуттєвому відображенні дійсності. У такому ракурсі актуальним є всебічний розгляд когнітивних аспектів мовленнєвої діяльності взагалі й художнього мовлення зокрема з акцентом на процесах номінації та інтеракції в ході комунікативної взаємодії. Відтак актуальність праці визначається розкриттям когнітивно-прагматичного потенціалу БОС, художньо втілених у містичних трилерах, що зумовлює особливості їх актомовленнєвої реалізації в художніх текстах. Актуальність дослідження визначається також підвищеною увагою гуманітарної парадигми знання до ролі творчої особистості письменника в розвитку культури та формуванні світоглядних настанов суспільства. У цьому контексті звернення до творчого доробку сучасного американського християнського новеліста Френка Едварда Перетті (*Frank Edward Peretti*, 1951 року народження), світогляд якого ґрунтується на протестантизмі, підсилює актуальність обраної теми.

Матеріалом дослідження слугували п'ять містичних трилерів Френка Перетті (загальним обсягом 2338 стор.): “This Present Darkness” / «Темрява віку цього» (1986), “Piercing the Darkness” / «Пронизуючи темряву» (1988), “Prophet” / «Пророк» (1992), “The Oath” / «Клятва» (1995), “The Visitation” / «Візит» (1999).

Методика дослідження ґрунтується на застосуванні як загальнонаукових методів *індукції* і *дедукції*, емпірико-теоретичних методів *аналізу* і *синтезу*, так і спеціальних методів дискурсології, лінгвопоетики, лінгвістики і когнітивної прагматики. Методи когнітивної прагматики, зокрема методи *контент-аналізу*, *конверсаційного аналізу* та *функційно-прагматичного аналізу*, залучено для визначення особливостей актомовленнєвої реалізації БОС у досліджуваних текстах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження художнього втілення біблійних образів-символів у творах Френка Перетті постає найбільш ефективним із позицій когнітивної прагматики – сучасної міждисциплінарної науки, яка вивчає когнітивні передумови і результати актомовленнєвої діяльності комунікантів (Деїрда Вілсон (*Deirdre Wilson*) і Дан Спербер (*Dan Sperber*), 2012, Джоан Каттінг (*Joan Cutting*), 2015, Робін Карстон (*Robyn Carston*), 2002,

Марко Маццоне (*Marco Mazzone*), 2018, Ян Хуанг (*Yan Huang*), 2017).

Метою статті є визначення ролі лінгвальних репрезентантів БОС в оптимізації маніпулятивного впливу на адресата залежно від специфіки їх актомовленнєвої реалізації.

Завдання розвідки – проаналізувати реалізацію біблійних образів-символів у комісивних та експресивних мовленнєвих актах.

Виклад основного матеріалу дослідження. Комісивні мовленнєві акти, або акти *спонукання*, *прескриптиви* (я обіцяю) – це мовленнєві акти, які зобов'язують мовця виконати певні дії в майбутньому або дотримуватися певної лінії поведінки; виражається психологічний стан мовця. Залежно від індикаторів іллокуції, тобто перформативних комісивних дієслів, розрізняємо такі типи комісивів (актів спонукання, прескриптивів), як: попередження, бажання, планування, обіцянка, гарантія

Попередження (від лат. *praedicō* «зробити відомим») – наперед зроблене повідомлення про що-небудь; застереження проти чого-небудь [URL: СУМ]. Індикаторами іллокуції попередження слугують такі перформативні комісивні дієслова, як: *exhort* – переконувати, *notify* – попереджати, *prevent* – перешкоджати, попереджати, заважати, *warn* – попереджати тощо. Попередження, як тип комісивного МА, реалізовано у 31-му БМК, 27,68%, у яких художньо втілено 5 БОС, 29,41%. Наприклад, комісивний МА попередження, індикатором якого слугує конструкція *you would better* – «ти б краще», реалізується в персонажному комплексному БМК у романі «Клятва» (“The Oath”): “Levi wanted the last word at least. “Charlie, you know my message is always the same”. He closed one eye and sighted down his pointed finger at Charlie’s heart. “Before you start worrying about some critter in those mountains, you’d better worry about the critter you’ve got right in there. That’s the one that’s gonna kill you”. Позитивний персонаж християнин Леві Кобб попереджає другорядного персонажа Чарлі про небезпеку гріха, що тому загрожує: «Перш ніж перейматися якоюсь тварюкою в тих горах, ти б краще переймався тією, яка знаходиться в тобі. Вона збирається тебе знищити». Справа в тому, що напередодні в Чарлі на грудях біля серця з’явилася чорна пляма, яка є передвісником неминучої зустрічі із драконом, тобто смерті. Усі, хто мали стати жертвою дракона, отримували так звану «чорну мітку». Леві Кобб, попереджаючи про небезпеку, говорить про те, що дракон, який утілює гріх, живе прямо в серці, тож вибір за людиною: чи стати жертвою

дракона, чи перемогти його. Алюзія на символ гріха – БОС «змій», що виражено однокомпонентним анімалістичним ЛРБОС *critter* – «тварюка», посилює відчуття небезпеки.

Бажання (від гр. θέλειν, βούλεσθαι – хотіти) – прагнення, потяг до здійснення чого-небудь; хотіння; висловлювана ким-небудь думка про бажаність здійснення чого-небудь; побажання [URL: СУМ]. Індикаторами іллокуції бажання слугують такі перформативні комісивні дієслова, як: *desire* – прагнути, *like* – бажати, *want* – хотіти, *wish* – виказати побажання, бажати тощо. Бажання як тип комісивного МА реалізовано у 28-ми БМК, 25%, у яких художньо втілено 4 БОС, 23,53%. Наприклад, БОС «хрест», що символізує спасіння, виражений антропоморфною метафорою *to save souls* – «спасати душі», вживається в персонажному композитному БМК у романі «Темрява цього віку» (“This Present Darkness”): “*I want to save souls, I want to convict sinners, I want to help newborn believers grow up in the truth. If I don't do that, I'll have a lot more to fear than you and the rest of the board*”. Індикатором комісивного МА бажання слугує перформативне комісивне дієслово *want* – «хотіти». Пастор Хенк Буш із попереднього прикладу виявляє своє бажання бути справжнім пастором: «Я хочу спасати душі, я хочу приводити грішників до покаєння, я хочу допомагати новонаверненим зростати в істині. Якщо я не буду цього робити, то мені доведеться боятися більше, аніж ти та інші члени ради». Автор створює напругу, застосовуючи дієслово *fear* (боятися). У цьому контексті поки що не зрозуміло, чого саме пастор Хенк буде боятися більше, ніж хто-небудь.

Планування (від лат. *meditare* – розмірковувати) – намір зробити, виконати що-небудь [URL: СУМ]. Індикаторами іллокуції планування слугують такі перформативні комісивні дієслова, як: *arrange* – планувати, узгоджувати, *meditate* – обмірковувати, *plan* – планувати, *scheme* – планувати тощо. Планування як тип комісивного МА реалізовано у 23-х БМК, 20,54%, у яких художньо втілено 3 БОС, 17,65%. Наприклад, БОС «посох», що символізує наставництво та керівництво, виражений природоморфною метафорою *to shepherd and feed* (пасти та годувати), вживається в персонажному композитному БМК у романі «Темрява цього віку» (“This Present Darkness”): “*I want to be fair with you, and so I'll be truthful in letting you know exactly what you may expect from me. I intend to love all of you, no matter what. I intend to shepherd and feed you for as long as you'll have me. <...> I intend to preach the gospel*

of Jesus Christ, for that is my calling. Until the Lord tells me otherwise, I intend to remain in Ashton to answer that burden”. Комісивний МА планування реалізується перформативним комісивним дієсловом *intend* (мати намір). Один із головних позитивних персонажів, пастор Хенк Буш говорить про свої плани на служіння в помісній церкві: «Я маю намір любити всіх вас, незважаючи ні на що. Я маю намір пасти і годувати вас, поки я буду з вами <...> Я маю намір проповідувати Євангеліє Ісуса Христа, бо це моє покликання. Доки Господь не скаже мені про інше, я маю намір залишитися в Аштоні, щоб нести цей тягар». Тут автор залучає алюзію на притчу про доброго пастиря – пастор Хенк хоче піклуватися про вірян, наслідуючи приклад Ісуса Христа.

Обіцянка (від лат. *prōmittō* – обіцяти) – добровільно дане зобов'язання зробити що-небудь [URL: СУМ]. Індикаторами іллокуції обіцянки слугують такі перформативні комісивні дієслова, як: *affirm* (запевняти), *pledge* (завіряти), *promise* (обіцяти), *vow* (присягатися) тощо. Обіцянка як тип комісивного МА реалізовано в 17-ти БМК, 15,18 %, у яких художньо втілено 3 БОС, 17,65%. Наприклад, комісивний МА обіцянки, індикатором якого слугує перформативне комісивне модальне дієслово *will* (бути), представлено у пропозитивному персонажному БМК у романі «Пророк» (“Prophet”): “*...Walk in My Word, listen for My voice, for I will speak to thee and guide thee in all the paths you may take. Behold, I am with thee always...*”. БОС «посох», який символізує опору, керівництво та силу, виражений антропоморфною метафорою *Walk in My Word* (ходити в Моему Слові). Головний персонаж журналіст Джон Баррет отримує пророцтво від свого батька (тобто батько передає своєму синові слово від Бога), в якому Богу обіцяє Джону бути завжди з ним: «Ходи в Моему Слові, слухайся Мого голосу, бо я буду говорити до тебе та керувати на шляху, що ти обереш. Дивись, Я завжди з тобою». Пророцтво як акт надприродного явища пов'язується з містичністю та таємністю.

Гарантія (від нім. *Garantie* – зобов'язання, або франц. *Garantie* – обіцянка) – порука в чомусь, забезпечення чого-небудь [URL: СУМ]. Індикаторами іллокуції гарантії слугують такі перформативні комісивні дієслова, як: *assure* (забезпечувати), *ensure* (присягатися), *guarantee* (гарантувати), *secure* (гарантувати, забезпечити) тощо. Гарантія як тип комісивного МА реалізовано у 13-ти БМК, 11,64%, у яких художньо втілено 2 БОС, 11,76%. Наприклад, БОС «хліб», що символізує Боже Слово, виражений метоні-

мією належності *the Word of God* (Слово Бога), уживається в персонажному композитному БМК у романі «Темрява цього віку» (“*This Present Darkness*”): “*I will not discredit, compromise, or turn my back on what I believe the Word of God teaches, and that means that there may be times when you'll feel my shepherd's crook around your neck not to judge or malign you, but to help you move in the right direction, to protect you, to heal you*”, реалізує комісивний МА гарантії, індикатором якого слугує заперечна форма *I will not* (Я не). Один із головних позитивних персонажів, пастор Хенк Буш, звертаючись до своєї конгрегації, гарантує свою вірність Слову Божому: «Я не дискредитую, не скомпрометую і не повернусь спиною до того, про що, як я вірю, вчить Слово Боже». Заявляючи про свою вірність Слову Божому, Буш протистоїть темним силам, які заповнили місто.

Експресивні мовленнєві акти (акти емоційної реакції) – передають психологічний, емоційний стан (реакцію) мовця на якісь події, дії чи поведінку співрозмовника, характеризують міру його відвертості. Залежно від індикаторів іллокуції, тобто перформативних експресивних дієслів, у творах Перетті розрізняємо такі типи експресивів (актів емоційної реакції), як вибачення і прославлення.

Вибачення (від гр. αἰτία, ἄφορμή «провина») – поблажливість до кого-небудь винного, до провини; прощення за провину; прохання про прощення [URL: СУМ]. Індикаторами іллокуції вибачення слугують такі перформативні експресивні дієслова, як: *apologize* (вибачатися), *excuse* (просити вибачення), *forgive* (прощати), *regret* (просити прощенн, жаліти) тощо. Вибачення як тип експресивного МА реалізовано у 25-ти БМК, 52,08%, у яких художньо втілено 2 БОС, 50%. Наприклад, у персонажному композитному БМК у романі «Клятва» (“*The Oath*”): *He looked up through the window as if God was looking down. “Jesus, forgive me. Please forgive me”* реалізовано експресивний МА вибачення, індикатором якого слугує перформативне експресивне дієслово *forgive* (пробачати). Головний позитивний персонаж Стів нарешті розуміє, що він може перемогти дракона лише тоді, коли попросить в Ісуса вибачення за всі свої гріхи та запросить Його увійти у своє серце, іншими словами, щиро покається: «Ісус, прости мене. Будь ласка, прости мене». Антропонім *Jesus* (Ісус), який репрезентує БОС «Ісус Христос», асоціюється з біблійним мотивом Розп’яття та Воскресіння, коли злодій, якого розп’яли разом з Ісусом, перед смертю попросив прощення: «*I said to Jesus: “Спогадай*

мене, Господи, коли прийдеш у Царство Своє!» (Євангеліє від Луки 23:42). У цьому контексті автор створює атмосферу напруги – чи зможе головний персонаж перемогти дракона після того, як вирішив підкорити своє життя Ісусу.

Прославлення (від лат. *pretium* – нагорода, приз, цінність) – почуття вдячності за послугу, допомогу, зроблене добро тощо; вияв цього почуття [URL: СУМ]. Індикаторами іллокуції прославлення слугують такі перформативні експресивні дієслова, як: *adore* (возвеличувати), *bless* (благословляти), *glorify* (прославляти), *magnify* (возвеличувати), *cheer* (підбадьорювати), *worship* (поклонятися) тощо. Прославлення як тип експресивного МА реалізовано у 23-х БМК, 47,92%, у яких художньо втілено 2 БОС, 50%. Наприклад, індикатором експресивного МА прославлення слугують не лише перформативні експресивні дієслова *cheer* (підбадьорювати), *worship* (поклонятися), а і прикметник *worthy* (достойний) та іменники *honor and glory and praise* (честь і слава і похвала): “*Worthy is the Lamb who was slain*”, “*Guilo began, and then they all sang the words together with voices that shook the earth, to receive power and wealth and wisdom and strength and honor and glory and praise!*”, “*Then came another roar, from voices and from wings, and another flashing of hundreds of swords. The wings took hold, and the skies filled with warriors, swirling, shouting, cheering, worshipping, their light washing over the earth for miles around*”. Анімалістичний ЛРБОС *lamb* (ягня) номінує БОС «ягня», що асоціюється з Ісусом Христом. Містичний персонаж янгол Джулій прославляє Господа після того, як головний персонаж Саллі Роуз отримала спасіння, тобто покалась і попросила Ісуса увійти в її серце: «Достойний Агнець, що заколений, прийняти силу, і багатство, і мудрість, і міць, і честь, і славу, і благословення!». Алюзія на видіння майбутнього, яке отримав Іван Богослов, – як чотири старці вклоняються Агнцю Божому та прославляють Його такими самими словами, створює пік містичної напруги: неземні істоти прославляють Творця за спасіння людини.

Отже, комісивні МА в містичних трилерах Френка Перетті, представлені повідомленнями попередження, бажання, планування, обіцянки та гарантії, втілюють репрезентовані різноманітними ЛРБОС біблійні образи-символи: «змії», «хрест», «посох», «сувій», які асоціюються із гріхом, спасінням від нього та життям за Божими правилами. Френк Перетті попереджає про небезпеку гріха та обіцяє, що все буде добре, якщо керуватися Словом Божим. Експресивні

МА в містичних трилерах Френка Перетті представлено повідомленнями вибачення та прославлення, в яких різноманітними ЛРБОС втілюються біблійні образи-символи «Ісус Христос» і «Агнець», що асоціюються з жертвою Ісуса

Христа на хресті. Автор наголошує на тому, що треба просити вибачення в Ісуса, прийнявши Його смерть як акт визволення від гріха, та попросити Його увійти у своє серце, а також усе життя прославляти Його за диво спасіння.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Austin J. L. *How to Do Things With Words*. Oxford : Clarendon Press, 1962. URL : <http://pubman.mpd.l.mpg.de/pubman/item/escidoc:2271128/>.
2. Carston R. *Thoughts and Utterances: The Pragmatics of Explicit Communication*. Cornwall, Wiley-Blackwell, 2002, 432 p.
3. Cutting J. *Pragmatics: A Resource Book For Students*. 3rd ed. London&New York, Routledge, 2015, 298 p.
4. Huang Y. *The Oxford Handbook of Pragmatics*. Oxford : Oxford University Press, 2017. 711 p.
5. Mazzone M. *Cognitive Pragmatics: Mindreading, Inferences, Consciousness*. Berlin, De Gruyter Mouton, 2018. 201 p.
6. Peretti E. F. *Prophet*. Wheaton : Crossway books, 1986. 376 p.
7. Peretti E. F. *Piercing the Darkness*. Westchester : Crossway books, 1989. 441 p.
8. Peretti E. F. *The Oath*. Dallas : Word Publishing, 1995. 545 p.
9. Peretti E. F. *This Present Darkness*. Westchester. Illinois: Crossway Books, 1986. 376 p.
10. Peretti E. F. *The Visitation*. Nashvill : WestBow Press, 2003. 600 p.
11. Searle R. J. *A Classification of Illocutionary Acts*. 1979. URL : https://sites.duke.edu/conversions/files/2014/09/Searle_Illocutionary-Acts.pdf.
12. Wilson D., Sperber D. *Relevance and Meaning*. Cambridge, Cambridge University Press, 2012. 401 p.
13. СУМ – Словник української мови : в 11 т. / ред. кол. : І. Київ Білодід (гол. ред.) та ін. Київ : Вид-во «Наукова думка», 1970. Т. 1 : А–В. 801 с.; 1971. Т. 2 : Г–Ж. 550 с.; 1972. Т. 3 : З. 744 с.; 1973. Т. 4 : І–Москва 840 с.; 1974. Т. 5 : Н–О. 840 с.; 1975. Т. 6 : П–ПОЇТИ. 832 с.; 1976. Т. 7 : ПОЇХАТИ–ПРИРОБЛЯТИ. 723 с.; 1977. Т. 8 : ПРИРОДА–РЯХТЛИВИЙ. 929 с.; 1978. Т. 9 : С. 918 с.; 1979. Т. 10 : Т–Ф. 659 с.; 1980. Т. 11 : Х–Ь. 700 с.
14. СП – Святе Письмо / пер. І. Огієнка. URL : <http://allbible.info/bible/ogienko/mr/12/>.

УДК 81'373.45:821.111-3'06.09

DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2020.13-2.35>

ІНКОРПОРАЦІЯ НІМЕЦЬКОМОВНИХ ЕЛЕМЕНТІВ В АНГЛОМОВНОМУ РОМАНІ М. ЗУЗАКА «КРАДІЙКА КНИЖОК»

INCORPORATION OF GERMAN-LANGUAGE ELEMENTS IN THE ENGLISH NOVEL BY MARCUS ZUSAK “THE BOOK THIEF”

Черник М.В.,

orcid.org/0000-0002-3666-0671

кандидат філологічних наук,

асистент кафедри германської філології

Сумського державного університету

Денисенко А.С.,

orcid.org/0000-0001-8073-6883

студент ІV курсу

факультету іноземної філології та соціальних комунікацій

Сумського державного університету

У статті на матеріалі роману Маркуса Зузака «Крадійка книжок» розглядаються особливості інкорпорації німецькомовних елементів в англomовний художній текст. Увага приділяється основним аспектам реалізації іншомовних елементів у тексті з урахуванням їхньої інтертекстуальної природи, де за основу береться твердження, що будь-який текст є складником широкого культурного гіпертексту. Ураховуючи часо-просторові параметри розгортання сюжету в досліджуваному романі, у статті актуалізуються історичні, соціальні й геополітичні особливості тогочасного суспільства, які спонукали автора роману до вживання широкого спектру німецькомовної лексики в англomовному романі.